

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
3.6.2024

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Hallituksen esitys 61/2024 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAEIKSI ARVONLISÄVEROLAIN 84 JA 85 B §:N JA ERÄISTÄ VAKUUTUSMAKSUISTA SUORITETTAVASTA VEROSTA ANNETUN LAIN 3 §:N MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan yleisen arvonlisäverokannan sekä vakuutusmaksuverokannan korottamista 24 prosentista 25,5 prosenttiin 1.9.2024 alkaen. Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen kevään 2024 kehysriihen julkisen talouden kohentamista tavoitteleviin päätöksiin.

Arvonlisä- ja vakuutusmaksuverokantoja ehdotetaan esityksessä korotettavaksi valtiontaloudellisista syistä. Laajan veropohjan takia verotuottovaikutus on noin miljardi euroa vuositasona. Esityksessä mainitaan, että arvonlisäverokannan korotuksella on myös pieniä lisääviä vaikutuksia tupakka- ja autoveron tuottoon.

Esityksen kulutusveromuutosten arvioidaan vaikuttavan eri tulokymmenyksiin jokseenkin tasaisesti, kun huomioon otetaan indeksisidonnaisten etuuksien nousun vaikutus käytettävissä oleviin tuloihin. Mainitut etuusmuutokset huomioon ottaen veronkorotusten arvioidaan pienentävän tulojen ostovoiman Gini-kerrointa 0,01 prosenttiyksikköä. Veronkorotuksen hintavaikutus näkyy eläkkeiden indeksikorotuksissa, mutta useiden muiden sosiaalietuuksien indeksitarkistukset on jäädytetty vuoteen 2027 saakka.

Arvonlisäveron korotusta voi pitää vähemmän huonona vaihtoehtona kuin suoraan työn verotuksen kiristämistä. Vaikka arvonlisävero osuu myös kotimaiseen työhön, kohdistuu se tuloveroja laajemmin mm. tuontiin.

Suomen yleinen 24 prosentin arvonlisäverokanta on jo nykyisellään EU-maiden korkeimmasta päästä. Ehdotettua uutta 25,5 prosentin yleistä arvonlisäverokantaa korkeampi prosentti löytyy EU:sta vain Unkarista. Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa se on 25 prosenttia.

Inflaatio on ollut korona- ja energiakriisin siivittämänä viime vuosina poikkeuksellisen korkea, mikä on syönyt kuluttajien ostovoimaa. Arvonlisäverokannan korotus nostaa hintapaineita, ja mennessään täysimääräisesti hintoihin inflaatio kohoasi noin 0,6 prosenttia kuluttajahintaindeksillä mitattuna. Eläkeindeksien kautta hinnannousu tulee pienellä viiveellä osittain kompensoiduksi, mutta esimerkiksi palkansaajien ostovoima uhkaa supistua enemmän, ellei veronkorotus nosta palkkavaateiden kautta yleistä ansiota-soa. Se taas heikentäisi suomalaisen työn kilpailukykyä.

Mittava arvonlisäverokannan korotus jo ennestään leikkaantuneen ostovoiman jatkoksi merkitsee sitä, että nousseiden arvonlisäverojen vastapainoksi moni joutuu tinkimään kulutuksestaan toisaalla. Yleisen arvonlisäverokannan korotus kohdistuu mainittavasti myös asumiseen, jonka hinta on noussut viime vuodet reippaasti paitsi kohonneista käytömenojen ja asuntolainojen korkojen noususta, myös maapohjan kiinteistöverojen kiristymisestä.

Veronkorotusten esitetty voimaantulo nopealla aikataululla kesken vuoden on poikkeuksellinen, mikä aiheuttaa merkittäviä ongelmia yrityksille. Tyypillisesti veromuutokset tulevat voimaan budjetti- ja verovuoden vaihtuessa. Tarkempaa perustelua ei esityksessä sille ole, että korotus halutaan voimaan mahdollisimman nopeasti 1.9.2024 alkaen. Valtiontalouden ja julkisen talouden kestävyys kannalta muutaman kuukauden ajoituksella ei ole mitään olennaista merkitystä. Yrittäjille sen sijaan tiukka aikataulu tuo huomattavia haasteita ja työtä varsinaisten korkeampien verojen lisäksi.

**Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että veronkiristysten osuus hallituksen kehysriihessä päättämässä julkisen talouden sopeutustoimissa on aivan liian suuri. Kun kiristämiseen kaikesta huolimatta ryhdyttiin, on vähemmän vahingollista verottaa haittoja ja kuluttamista kuin työtä ja yrittämistä. Arvonlisäveron pääverokannan korottaminen peräti puolellatoista prosenttiyksiköllä 25,5 prosenttiin on kuitenkin yli-
mitoitettu muutos. Maltillisempi verokannan nosto enintään yleiselle pohjoismaiselle tasolle eli 25 prosenttiin olisi ollut ymmärrettävämpi esitys.**

Veronkorotuksen aikataulu on veronmaksajille haastava ja vailla asiallisia perusteluita. Korotusten voimaantuloa tulee lykätä esimerkiksi niin, että uusia verokantoja sovelletaan 1.1.2025 alkaen.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Mikael Kirkko-Jaakkola
pääekonomisti